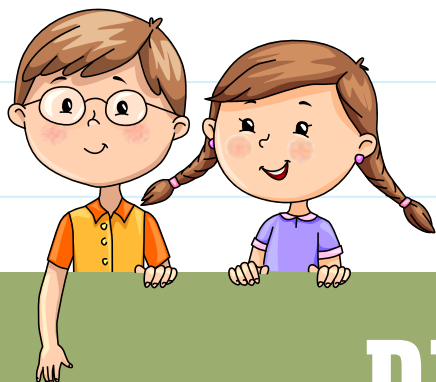

מחברת מארגנת

למוביל/ת תוכנית ניצנים

בית הספר

תשפ"ו - 2021

יזום והנחיה מקצועית

לילך ברקאי, ממונה ארצית תוכנית הצהרונים הלאומית, משרד החינוך

שותפים לדרך

חיים הלפרין, מנהל היחידה לתוכניות משלימות למידה, משרד החינוך
יורם אדלר, מדריך ארצי ביחידה לתוכניות משלימות למידה, משרד החינוך

שותפים לחשיבה, פיתוח וכתיבה

צוות מטה ניצנים ביחידה לתוכניות משלימות למידה, משרד החינוך
האגף לחינוך יסודי

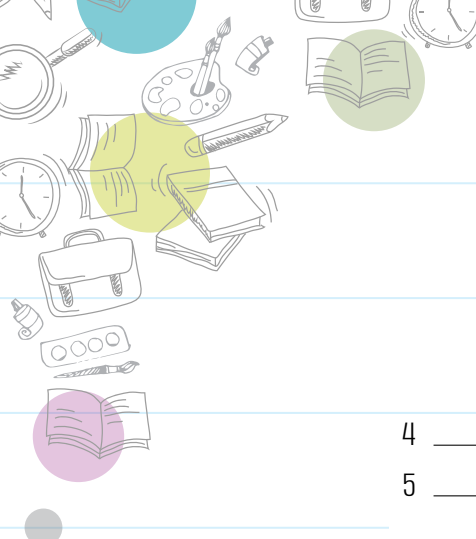
האגף לחינוך מיוחד

עיצוב גרפי: גלית סבג "טו דו דיזיין"

הוצאה לאור: גף הפרסומים, משרד החינוך

© כל הזכויות שמורות למשרד החינוך

תשפ"ב 2021-2022

תוכן עניינים

- 4 פניה אישית _____
- 5 תפקיד המוביל/ה _____

6 חלק א' - סדר היום בצהרון _____

- 6 חשיבות סדר יום מובנה וסדור _____
- 7 רכיבי סדר היום _____
- 9 תוכנית חינוכית שנתית _____
- 10 דוגמה לתוכנית שבועית _____
- 11 מתן סיוע בשיעורי בית _____
- 12 עקרונות מנחים להתאמת הפעילויות בחינוך המיוחד _____

14 חלק ב' - כלים חינוכיים ומגוון פעילויות _____

- 14 דרכים לקרוא סיפור עם תלמידים _____
- 15 עצות לפעילות מוצלחת _____
- 15 הצעות לניהול שיח רגשי - אישי עם התלמידים _____
- 19 הארוחה כהזדמנות חינוכית _____
- 19 מגוון פעילויות סביב הארוחה _____
- 26 מגוון פעילויות לסיום שנה _____
- 27 תכנון שבועי _____

49 חלק ג' - כלים ודגשים ארגוניים _____

- 49 כלי להתבוננות - מובילים במסגרת _____
- 51 קשר עם צוות הבוקר - דגשים להידוק הקשר _____
- 51 קשר עם הורים - עצות לתקשורת מקדמת _____

52 חלק ד' - נהלים והנחיות _____

- 52 הכשרה וליוי לצוותי החינוך בצהרון _____
- 54 חוזר מנכ"ל _____
- 55 הנחיות לרכש פדגוגי _____
- 56 הנחיות לעזרה ראשונה _____
- 58 מלפונים לשעת חירום _____
- 59 רשימת משתתפים _____

מובילים יקרים,

תוכנית "ניצנים" היא תוכנית הצהרונים הלאומית של משרד החינוך לגילאי 3-8. תוכנית חינוכית המעשירה את עולמם של התלמידים ומאפשרת להם להכיר עולמות תוכן חדשים. מקדמת כישורים אישיים, חברתיים קוגניטיביים ורגשיים ומותאמת לגיל התלמידים וזמן הפעילות.

תפקידכם כמובילים הינו תפקיד רחב, משמעותי ובעל אחריות רבה.

כמובילים, עליכם לקדם למידה וליצור אקלים חינוכי מיטבי הכולל אווירה ביתית וחמה מסיום יום הלימודים ועד לסיום הפעילות.

אנו מציעים לכם להרחיב את הפעילויות, להתאים אותן לדינמיקה של הקבוצה אותה אתם מובילים, לאפשר גמישות והתאמה לצרכי התלמידים ולראות את התמונה הגדולה.

מחברת זו באה, לסייע לכם במהלך עבודתכם בתכנון סדר יום מובנה, התאמת התכנים והפעילויות לקבוצת התלמידים ובאפשרות לתיעוד העשייה.

אנו מאחלים לכם עשייה ברוכה ופורייה,

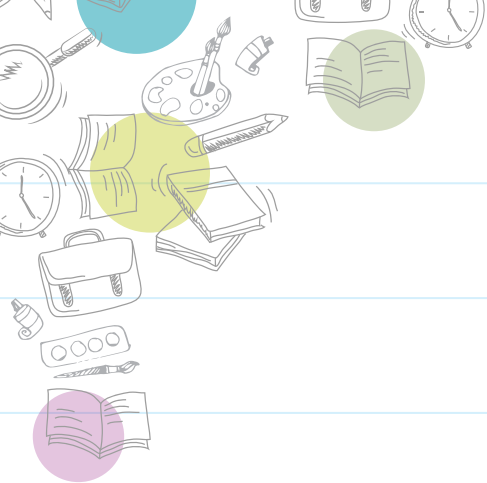
ומקווים שתראו במחברת כלי שרת אשר פותח ערוצי חשיבה ועשייה בעבודתכם המשמעותית!

לילך ברקאי

ממונה תוכנית הצהרונים הלאומית
משרד החינוך

חיים הלפרין

מנהל היחידה לתוכניות משלימות למידה
משרד החינוך

תפקיד המוביל/ה

הגדרת תפקיד

למוביל/ה תפקיד מרכזי בהפעלת הצהרון.

אחראית/ת להפעלת הצהרון בהיבט הניהולי ארגוני, פדגוגי ורגשי. הפעלת התוכנית החינוכית בכפוף לתוכנית העבודה של הצהרון, למדיניות הרשות המקומית ומשרד החינוך.

אחראית/ת לשלומם הפיזי והנפשי של התלמידים.

תפקידים בתחום פדגוגי

- < הכרות מעמיקה עם התלמידים, פיתוח אמפתיה ורגישות לצרכיהם של התלמידים.
- < מתן מענה פרטני לצרכים הרגשיים והחברתיים של התלמידים.
- < לימוד בהתאם לתוכנית החינוכית.
- < בניית דרכי תקשורת עם ההורים (העברת מידע שוטף).
- < שמירה על רצף חינוכי עם מסגרת הבוקר.

תפקידים בתחום המנהלי ארגוני

- < יצירת סדר יום קבוע.
- < ארגון הסביבה החינוכית בהתאמה לתוכנית החינוכית.
- < ניהול יומן נוכחות של התלמידים - מדי יום עם תחילת הפעילות.
- < קיום הארוחה בהתאם לכללים והמתווים של משרד החינוך.
- < פיזור התלמידים בצורה מבוקרת תוך כדי הקפדה על פתיחה וסגירה של השערים ווידוא כניסה למוסד רק של מבקרים מורשים.
- < ניהול תקציב הצהרון בהתאם לצורך.
- < השתתפות במפגשי הפיתוח המקצועי שנקבע על ידי משרד החינוך.
- < מפגשים סדורים לאורך השנה בהובלת מנחה פדגוגי והנחיה פרטנית - ליווי אישי של המנחה הפדגוגי את צוות הצהרון בדגש על ליווי ממוקד בצרכי הצוות והקבוצה במסגרת של הצהרון.

תפקידים בתחום הרגשי

- < אחריות להוביל תוכנית המקדמת את הרווחה הפיזית והרגשית של התלמידים.
- < קידום תחושת השייכות של התלמידים על-ידי יצירת קשר אישי עם התלמיד עצמו ובין לבין הקבוצה.
- < שיתוף ההורים והגורמים הרלוונטיים בהתמודדות עם בעיות רגשיות והתנהגותיות של הילד, במידת הצורך.

חלק א' - סדר היום בצהרון

תוכנית "ניצנים" שמה דגש על תכנון מוקדם ועל ביצוע עקבי של סדר יום בצהרון.

בבסיס דרישה זו קיימת ההבנה שתכנון סדר היום בצהרון מבעוד מועד כמו גם אחזקה שלו ושמירה עליו ברמה יומית יכולים לקדם אקלים חינוכי המאפשר שגרה נוחה ורגועה יותר לעשייה כמו גם לטפח ולשפר יכולת מקצועית וביצועית של הצוותים.

סדר יום מאפשר לצוותים לתכנן את מבנה היום בהתאמה לתנאים הייחודיים של מסגרות "ניצנים" תוך התחשבות מירבית בצורכי התלמידים.

יחידת הזמן בצהרונות "ניצנים" היא כ- 20 דקות, פרט לפעילות הפתיחה וההתכנסות שאורכה כ- 5-7 דקות.

חשיבות סדר יום מובנה וסדור

- א. מייצר תחושה של יציבות וקביעות לתלמידים. סדר יום מובנה וקבוע מקנה לילדים שגרה המייצרת ביטחון אישי ומקדמת תחושת מוגנות.
- ב. מאפשר ליצור איזון לתלמיד בין מצבים הדורשים מאמץ מוגבר לבין מצבים של הרפיה.
- ג. מזמן פעילויות בחירה ופעילויות מתוכננות - ישנה חשיבות לשילוב של כל אחד מסוגי הפעילויות להתפתחותו של הילד.
- ד. מזמן לתלמידים פעילות בקבוצות מגוונות כדי לענות על צרכים שונים. כך למשל פעילות משותפת במליאה מאפשרת את ה"יחד" של התלמידים הפועלים בקבוצה אחת וחווים חוויות משותפות. לעומתה, פעילות בקבוצה קטנה יכולה לאפשר לתלמידים למידת עמיתים וטיפול מיומנות של שיתוף פעולה ויצירת קשר קרוב בין המבוגר לילד שהוא הכרחי לכל תהליך צמיחה.
- ה. מקשר בין יכולת הריכוז של התלמידים לבין משך זמן הפעילות - כל רכיב מרכיבי הזמן דורש מהתלמידים מאמץ מסוג אחר ובעוצמה שונה.

רכיבי סדר היום בצהרון

למה הכוונה?	מה עלי לארגן בסביבה החינוכית?	מה כוללת הפעילות?	דוגמות לביצוע	אופן הפעילות: איך נעשה זאת?
רכיבי סדר היום: פתיחה התכנסות				
פתיחה קצרה המזמנת מעבר נוח, רציף וסדור בין פעילות הבוקר לצהריים (להוסיף בסוגריים 5-7 דקות)	התכנסות בסביבה נעימה ומאפשרת התאמת סביבת הלמידה לפעילות * חפיפה עם צוות הבוקר	בדיקת נוכחות הצגת סדר יום סבב "מה נשמע?"	* משהו נעים שאמרנו לי היום * משהו חדש שלמדתי היום * עם מי היה לי נעים לשחק היום * מעשה טוב שעשיתי היום * שיר שפותח את היום (מומלץ לקיים שיח סביב השיר) * מוסיקה שמתנגנת	* איסוף במליאה * מפגש * שירה * מוסיקה * משחק חברתי * פעילות גופנית
רכיבי סדר היום: הארוחה כהזדמנות חינוכית				
הארוחה כאמצעי להקניית הרגלים, מיומנויות וערכים	ישיבה סביב שולחנות ערוכים בסביבה אסתטית, נעימה ומזמינה	הארוחה כאמצעי להקניית הרגלים, מיומנויות וערכים בקרב התלמידים 1. טרום הארוחה- שיח סביב התפריט, קבוצות המזון והיתרונות התזונתיים היערכות לקראת הארוחה: סידור וארגון מקום הארוחה וארגון, ניקיון השולחן ושטיפת ידיים. 2. מהלך הארוחה – חלוקת האוכל, אכילה, הקניית הרגלי אכילה, שיח סביב התפריט, קבוצות המזון, היתרונות התזונתיים ושיח חברתי 3. סיום הארוחה – פינוי, ניקוי והתארגנות לפעילות הבאה. * ככלל התלמידים שותפים בכל שלבי הארוחה.	* מינוי תורנים אחראים לחלוקת המזון ולפינוי * ברכה או דקלום לפני הארוחה * שיח בריאותי על רכיבי הארוחה * שיח על בחירת המזון – המלצת היום או מבקר מסעדות * שיח חברתי במהלך הארוחה	* סביב שולחן * שיחה * הצגת מידע

למה הכוונה?	מה עליי לארגן בסביבה החינוכית?	מה כוללת הפעילות?	דוגמות לביצוע	אופן הפעילות: איך נעשה זאת?
-------------	--------------------------------	-------------------	---------------	-----------------------------

רכיבי סדר היום: פעילות העשרה חינוכית

פעילות העשרה בעלת אופי הפגתי, פעיל וחוויתי. על הפעילות להיות מתוכננת מראש, תחומה בזמן, באחריות מובילת הצהרון ובנוכחות של מבוגר מצוות הצהרון. * יש לגלות רגישות וגמישות לצורכי התלמידים, לדוגמה: תלמיד המתקשה להשתתף בפעילות, לאפשר לו לעסוק בפעילות מתאימה לו. * יש לסייע בהכנת שעורי בית בין 20-30 דקות.	הפעילות יכולה להתקיים בתוך המבנה או מחוצה לו בחללים ובחצר המסגרת החינוכית	פעילות נבחרת ממגוון תחומים: חברתי, העשרתי, אומנותי, גופני, רגשי	* קריאת סיפור / שיר / דקלום סביב נושא * המחזה של טקסט * יצירה בחומרים מגוונים * שיח חברתי בנושאים רלוונטיים מחיי התלמידים * משחקי קופסה מותאמי גיל * משחקי כדור * משחקים "של פעם" * פעילות גופנית יזומה-אפשרות לשימוש באביזרי נופש פעיל * משחק חצר מכוון ומשחק חצר חופשי * חוגים בתחומי האומנויות * מתן ביטוי לעיסוק בתחביבים	* מרחבי בחירה * מפגש קבוצתי * מפגש פרטני * משחק אישי -זוגי-קבוצתי * איסוף במליאה * משחק מכוון בחצר
---	--	--	--	---

רכיבי סדר היום: סיום - התנסות לסיכום היום והיערכות לקראת פיזור

איסוף התלמידים לקראת סיום היום והפיזור הביתה	התנסות בסביבה נעימה ומאפשרת התאמת סביבת הלמידה לפעילות	בדיקת נוכחות סיכום היום	* סיכום של המובילה בשיתוף התלמידים "מה היה לנו היום?" - "ממה נהייתי / לא נהייתי היום בצהרון?" - "מה אעשה היום בבית?" - "למי אגיד היום תודה?" * מתן ביטוי לתוצרים * מתן ביטוי לבחירת סיכום היום ע"י התלמידים	* איסוף במליאה * מפגש * משחק חברתי * המחזה * שיר * פעילות גופנית * הצגת תוצר אישי או קבוצתי
---	---	--------------------------------	---	---

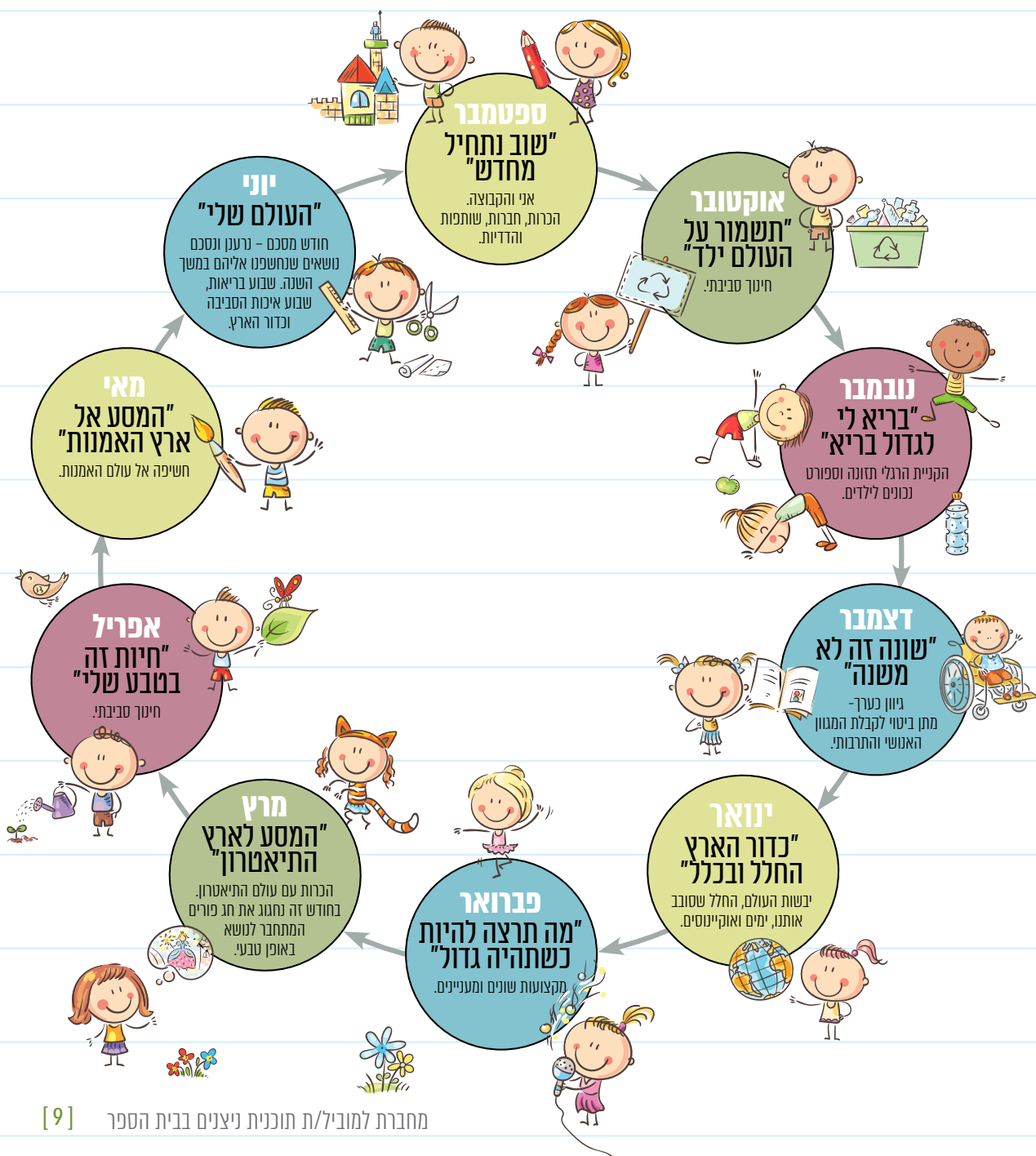
תוכנית חינוכית שנתית

נושא לכל חודש. הנושאים נבחרו בשיתוף האגף לחינוך יסודי.

לכל נושא נבנתה תוכנית העשרה חינוכית הכוללת פעילויות לכל חלק מרכיבי סדר היום בצהרון ניצנים.

התוכנית מכוונת להעשרת עולם הידע של התלמידים, לפיתוח מיומנויות קוגניטיביות, תוך-אישיות, בין-אישיות וגופניות ולהקניית ערכים. כל זאת, באמצעות משחקי חברה, משחקי תנועה, יצירות, פעילויות חקר וניסויים, משחקי דמיון, שיח במליאה, פעילויות סביב שירים ועוד.

ניתן למצוא את התוכניות החודשיות בפורטל עובדי הוראה - המרחב הפדגוגי - צהרונים ניצנים - תיק למובילים.

דוגמה לתוכנית שבועית

נושא חודשי: הקבוצה שלנו / נושא שבועי: מכירים את חברי הקבוצה

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי
התכנסות ופתיחה 5-7 דקות				
בדיקת נוכחות באמצעות משחק הצגת סדר היום יכולה להתבצע על הלוח/ במצגת/ על דף/ בתמונות/ כ"ד הדמיון מקצבים וחיוכים	בדיקת נוכחות הצגת סדר היום נחשו מי אני? חידון חמש השאלות	בדיקת נוכחות הצגת סדר היום ציור בהמשכים	בדיקת נוכחות באמצעות הבעת פנים ושפת גוף הצגת סדר היום איך אני מרגיש היום?	בדיקת נוכחות הצגת סדר היום שלום אדוני המלך/ה
הארוחה כהזדמנות חינוכית				
ארוחת צוהריים * מינוי תורנים שבועיים אחראים לחלוקת המזון ולפינוי * ברכה או דקלום לפני הארוחה * שיח על בחירת המזון – המלצת היום	ארוחת צוהריים * ברכה או דקלום לפני הארוחה * שיח בריאותי על רכיבי הארוחה – חידת היום	ארוחת צוהריים * ברכה או דקלום לפני הארוחה * שיח על בחירת המזון – המלצת היום	ארוחת צוהריים * מינוי מבקר מסעדות ושיח על המלצותיו * שיח חופשי	ארוחת צוהריים * הכנת סלט ירקות על ידי התלמידים * שיח חופשי
פעילות העשרה חינוכית				
נעים להכיר, זהו אני וזהו שמי- משחק סיוע בהכנת שיעורי הבית	בעקבות השיר "משהו חדש מתחיל" סיוע בהכנת שיעורי הבית	הכיראת חברי הקבוצה סיוע בהכנת שיעורי הבית	חוג רובוטיקה סיוע בהכנת שיעורי הבית	בוחרים שם לקבוצה סיוע בהכנת שיעורי הבית
התכנסות לסיכום היום והיערכות לקראת פיזור				
הולכים הביתה עם משהו חדש	יגל'ה	תלמידים מדריכים	שיר השבוע בתאטרון וריקוד או מקצב	תערוכת סיכום השבוע

*יחידת הזמן בצורה ניצנים היא כ- 20 דקות, פרט לפעילות הפתיחה וההתכנסות שאורכה כ- 5-7 דקות.

מתן סיוע בשעורי-בית

שעורי הבית הם אחת מהמשימות השוטפות שהתלמיד מקבל בבית הספר ומפתחים מיומנויות למידה, קבלת החלטות, פתרון בעיות הבנות הוראות ופיתוח לומד עצמאי.

צוות הצהרון אחראי על יצירת סביבת הלמידה, אוירת למידה מותאמת להכנת שעורי הבית ומתן סיוע לתלמידים הזקוקים לכך. מתן סיוע של תווך או הנחיה, סיוע בקידום מיומנויות כמו: התארגנות בזמן ובמרחב, קביעת סדר עדיפויות והבנת הוראות.

הסיוע בשעורי בית ינתן בהתאם לגילם ויכולתם של התלמידים.

הזמן המוקדש להכנת ש"ב לתלמידי כיתות א' ב' בצהרון הינו עד 30 דקות.

באחריות מרכז התוכנית בבית הספר ומוזכיל/ת הצהרון להביא לידיעת ההורים את הקצאת הזמן להכנת ש"ב כחלק מסדר היום בצהרון וכל זאת על מנת להשיג הבנות בנושא.

אחת המטרות במתן סיוע בהכנת שעורי הבית הוא לזמן לצוות הצהרון מרחב לחיזוק הקשר האישי. דרך הסיוע יוכל הצוות ללמוד על חלקים חשובים בעולמו של הילד. למשל, מהן החוזקות ו/או החולשות שלו מבחינה לימודית, מהו המקצוע המועדף ובכלל.

מידע זה יכול לשמש את הצוות בקשרים אחרים של פעילות בצהרון. לדוגמה, אם במסגרת המענה הלימודי התגלה שהתלמיד מוכשר בכתיבה אזי אפשר למשל לבקש ממנו לכתוב סיפור ובהמשך להקריאו בפני חבריו לצהרון.

עקרונות מנחים להפעלה בחינוך המיוחד

- < חשוב לקיים קשר של צוות ביה"ס הקבוע עם הצוות אשר מוביל את תוכנית ניצנים בדגש על תלמידים עם צרכים מיוחדים המשולבים במסגרות הרגילות ובחינוך מיוחד – עדכון להיבטים משמעותיים.
- < כלל הפעילויות המוצעות יותאמו לתלמידים עם צרכים מיוחדים המשולבים במסגרות, בהתאם לעקרונות המפורטים בהמשך. פעילויות אלה ניתנות ליישום גם במסגרות לחינוך מיוחד.
- < קיימת חשיבות לשמור על סדר יום קבוע תוך שמירה על רצף יומי קבוע. יש צורך בהכנה לקראת תוכני סדר היום והפעלת סדר היום בהתאם למתוכנן, במידה וחל שינוי בסדר היום מומלץ להכין את התלמידים לשינוי ככל שניתן.

עקרונות להתאמת הפעילויות לתלמידים עם צרכים מיוחדים

1. התאמה לגיל הילד ולרמת התפקוד – בחירת התכנים והפעילויות בהתאם לגיל הכרונולוגי של הילד מחד ולרמת התפקוד שלו מאידך.
2. הנגשה – התאמת הפעילויות והסביבה הפיזית והלימודית לצרכי הילד:
 - < הנגשה סביבתית וטכנולוגית – הוספת עזרים ואביזרים הנדרשים לילד בשל צרכים מיוחדים ולשם השתתפות בפעילויות, ובכללם גם עזרים טכנולוגיים כגון: מחשב תקשורת, אייפד, טכנולוגיה מסייעת.
 - < הנגשה לימודית / הנגשה קוגניטיבית באמצעים כגון: פישוט לשוני, פישוט הליכים, תווך, שימוש בסמלים.
3. תווך, המחשה והדגמה לקראת הפעילות, במהלכה ובסיומה, באמצעות:
 - < תווך של הידע והמושגים הנדרשים להשתתפות בפעילות
 - < הצגת תכנים, משימות והסברים בדרגות קושי שונות
 - < פירוק משימות והוראות לשלבי משנה, פירוק שאלות לשאלות משנה
4. המחשת התכנים באמצעות: מוצג/חפץ, דגם, תצלום, סמל, מלל כתוב ודבור, סרט, כלים אמנותיים ועוד
5. שימוש באמצעי תקשורת תומכת וחליפית (תת"ח), בעזרים טכנולוגיים ובסביבות מתוקשבות מותאמות
6. התנסות ותרגול – למידה תוך התנסות פעילה, חיבור למצבי חיים ולעולמו של הילד; תרגול באמצעות חזרות מגוונות ומשחקי תפקידים.
7. טיפוח מיומנויות חשיבה – הבנייה של הפעילויות והמשימות ברמות חשיבה שונות (מהקונקרטי למופשט)
8. התאמה של השיח למאפייני התקשורת של התלמידים באמצעות:
 - < זימון מגוון ערוצים לביטוי ולהבעה עצמית כגון: דיבור, יצירה, תנועה.
 - < שימוש במגוון אמצעי הבעה ותקשורת, לרבות תקשורת תומכת חליפית ועזרים טכנולוגיים בהתאם לצרכים מיוחדים.

9. ליווי השיח באמצעים חזותיים, המקדמים את הבנת השיח הדבור ומאפשרים יישום של כללי שיח מקובלים.

10. שימוש במגוון משלבי שפה, תוך התאמה לרמת התפקוד השפתי מחד ותוך חשיפה למשלבים גבוהים יותר מאידך:

◀ פישוט לשוני (אך לא דלות לשונית) בהתאמה לגיל ולרמת התפקוד של התלמידים.

◀ פירוש מילים קשות, שימוש במילים נרדפות, שימוש בדוגמות.

◀ דיבור בקצב מותאם תוך הקפדה על בהירות ושפה תקינה.

עקרונות להתאמת פעילויות תנועה לתלמידים עם צרכים מיוחדים

הפעלת הפעילות תוך יישום העקרונות הכללים המופיעים בפתיח, לצד עקרונות ייחודיים לפעילויות הקשורות בתנועה ומחול:

◀ ביצוע הפעילויות תוך התייחסות ליכולות ולמגבלות המוטוריות של הילד

◀ עידוד תנועה ומחול על אף מגבלות מוטוריות ואחרות, זימון פעילויות של תנועה חופשית לצד תנועה מתוכננת או ריקוד נתון.

◀ קידום מיומנויות שפה ותקשורת תוך כדי הפעילות האמנותית כגון: לימוד מילים חדשות, עידוד שיח, המללה של התהליך והצגת התוצר.

◀ קידום מיומנויות חברתיות תוך כדי הפעילות האמנותית כגון: אופני פניה לחבר או למבוגר, עבודת צוות על משימות משותפות, פרגון הדדי

עקרונות להתאמת סיפורים לתלמידים עם צרכים מיוחדים

הפעילות תתבצע תוך יישום העקרונות הכללים המופיעים בפתיח, לצד עקרונות ייחודיים לסוג פעילות זו:

◀ בחירה של סיפורים מותאמים למאפייני התפקוד של התלמידים באופן המכבד את גילם הכרונולוגי, תוך חיבור לעולמם האיש

◀ הקראה של ספרים, סיפורים ודקלומים, תוך שימת דגש על חוויית ההנאה הספרותית-אמנותית

◀ פירוש מילים קשות ולימוד מילים חדשות המופיעות בסיפור וחיוניות לשם הבנתו

◀ שילוב משחקי תפקידים והמחזה המסייעים להנגשה של הסיפורים

◀ שאילת שאלות על הסיפור תוך מתן דוגמות לשאלות

חלק ב' - כלים חינוכיים

דרכים לקרוא סיפור עם התלמידים

יש לתת את הדעת על המקום שבו מקריאים את הסיפור. רצוי לייצר מרחב שמאפשר הקשבה ונראות טובה של הספר, למשל: התלמידים ישבו על שטיח במעגל.

באילו דרכים ניתן לספר סיפור?

הקראת הסיפור מתוך הספר

לאיורים המקוריים בספר יש משמעות להבנת הטקסט ולפיתוח הדמיון של התלמידים.

סיפור בהמשכים

סיפור אשר יסופר לתלמידים במספר מפגשים. הכוונה בעיקר לסיפור ארוך או לספר מותח. יתרון: המשכיות הפעולה, יצירת סקרנות אצל התלמידים, יצירת מחויבות לנושא.

סיפור בעזרת תיאטרון בובות

בחרו דמויות מתוך הסיפור, צלמו, ציירו או הכינו אותן בדו ממד או בתלת ממד, לדוגמה: בובות אצבע, בובות כפפה, בובות צלליות, או דמויות על שיפוד. לשיטה זו יתרון בולט מאחר שהיא מאפשרת לשתף את התלמידים בהכנת הדמויות. בדרך זו הסיפור הופך למוחשי יותר.

סיפור רצפה

חלקו את הסיפור לכרטיסיות כאשר בכל כרטיסייה רשמו משפט אחד או שניים מהסיפור שילווה בציור רלוונטי. במהלך הקריאה הניחו על הרצפה את הכרטיסיות, אחת ליד השנייה, באופן שבו יוכלו כל חברי הקבוצה לראות אותן. לסיפור הרצפה יש יתרון בולט והוא שניתן לראות את כל הסיפור מתחילתו ועד סופו.

סיפור בשקפים או בעזרת מצגת

צלמו את הסיפור על גבי שקפים או עבדו אותו למצגת במחשב והציגו אותו לתלמידים באמצעות מטול שקפים או מקרן מולטימדיה. בדרך זו כל חברי הקבוצה יוכלו לראות את חלקי הסיפור השונים בבירור.

כובע מספר

חבשו כובע על הראש כשבכל צד של הכובע רשומה דמות המופיעה בסיפור. בכל פעם שמזכירים את הדמות, מסובבים את הכובע כך שהפתק שעליו מופיעה הדמות שמסופר עליה יהיה מול התלמידים.

הצגה בהשתתפות התלמידים

לפני תחילת הסיפור, לבחור תלמידים שמכירים את הסיפור ויתנדבו לגלם את הדמויות המשתתפות בו. בזמן ההקראה התלמידים שנבחרו להציג ישחקו את תפקידם על פי הדמות אותה בחרו לשאר חברי הקבוצה.

עצות לפעילות מוצלחת

- ◀ **התאמה** – בדקו את מידת ההתאמה של תוכנית הפעילות ליכולותיהם ההתפתחותיות של התלמידים, משך הפעילות בהתאם ליכולת הקשב והמיומנויות המוטוריות והקוגניטיביות הנדרשות.
- ◀ **מוכנות** – נסו בבית. הגיעו מוכנים וודאו כי לא חסר שום דבר לצורך הפעילות. אל תפתיעו את עצמכם ואת התלמידים. חשוב שתקדישו זמן מבעוד מועד לתכנון ולתכנים.
- ◀ **גמישות מבנית** – תוכנית הניתנת לבחירה ולשינוי.
- ◀ דאגו תמיד לפעילויות חלופיות. לעתים יש אילוצים, כמו: מזג אוויר גשום או לחלופין שרב, הפעילות לא מתאימה, התלמידים לא רגועים ואין קשב. איננו יכולים לחזות מראש את כל התרחישים, ולכן תמיד נישא באמתחתנו "בנק פעילויות".
- ◀ **פעילות מגוונת** שתיתן מענה לכלל התלמידים המשתתפים ותיצור אצלם עניין.

הצעות לניהול שיח אישי-רגשי עם התלמיד/ה

הצעות אלו נועדו לסייע לך, המוביל/ה, לקיים מפגש אישי עם התלמיד/ה. המטרה היא ליצור נתיב לליבו של התלמיד/ה להעמיק את ההיכרות עמו ולהכיר בייחודו.

חשוב לערוך את המפגש במקום שקט ורגוע, לשמור על קשר עין, לשתף 'בגובה העיניים' ולייצר תחושה של אינטימיות, קרבה ולגלות אמפתיה.

להלן מגוון אמצעים שבעזרתם תוכלו לנהל שיח עם התלמידים:

- ◀ כרטיסיות רגשות
- ◀ כרטיסיות אימוג'י
- ◀ שאלות מקדמות שיח
- ◀ קלפים
- ◀ שיתוף בעזרת ציור אישי או סיפור אישי

כרטיסיות רגשות

שמחה

כעס

עצב

עייפות

פחד

התלהבות

תסכול

מבוכה

סיפוק

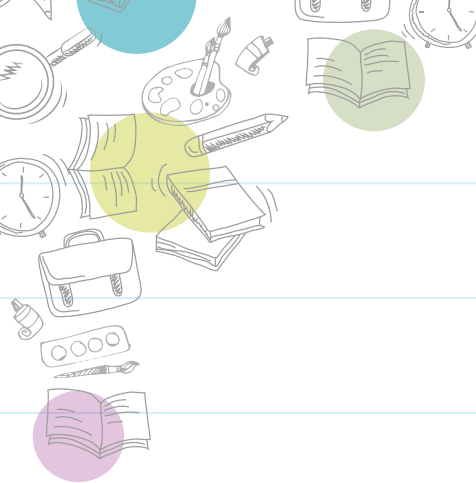
אכזבה

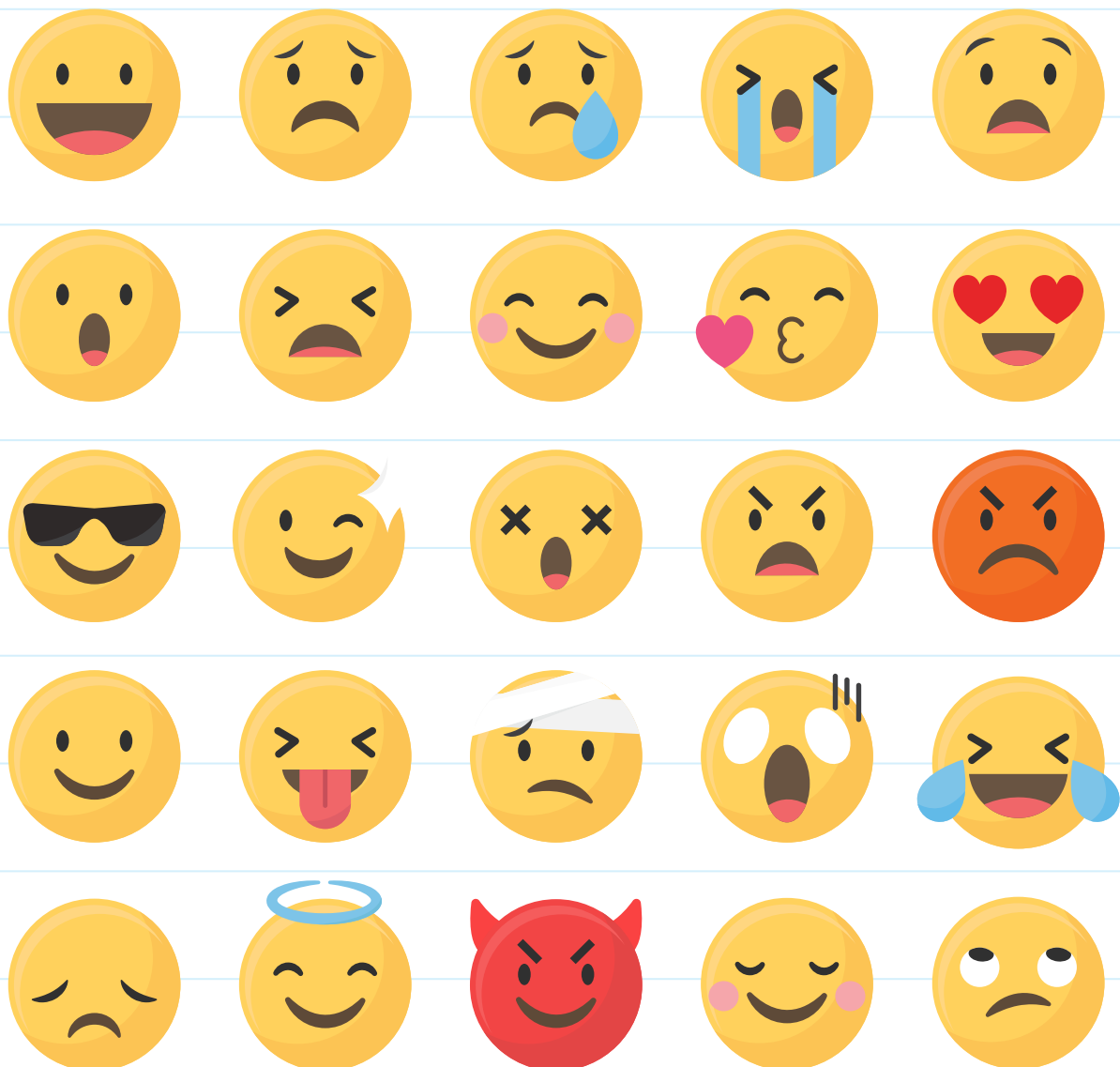
בושה

גאווה

כרטיסיות אימוג'י

שאלות מקדמות שיח

- מה שלומך? < מה הדבר שהכי מפחיד אותך?
- מה אתה מרגיש היום/בפעילות? < איזה מתנה תרצה/י לקבל ליום הולדתך? למה?
- באיזה משחק אתה/אוהב/ת לשחק? < לו ניתנה לך להביע משאלה אחת מה היא היתה?
- עם מי אתה/אוהב/ת לשחק? < מה הדבר הראשון שעובר לך בראש כשאתה מתעורר/ת בבוקר?
- מהו המאכל האהוב עלייך? < איזה חלום תרצה/י להגשים?
- האם בישלת או אפית בעצמך מאכל כלשהו בבית עם אחד מבני המשפחה? מהו המאכל? < קטע משיר שאתה/אוהב/ת
- כמה אחים ואחיות יש במשפחה שלך? פירוט השמות < באיזה מקומות אתה/אוהב לטייל?
- מהם התחביבים שלך בשעות הפנאי? < מה הכי מרגיע אותך?
- מה אתה/אוהב/ת לעשות אחר הצהריים? < אם היית יכול/ה להמציא משחק חדש, מה הייתה ממציא?
- איזה ספר אהבת במיוחד? < מה אתה/הכי אוהב בצהרון?
- מה תרצה/י להיות כשתגדלי? < משהו מעניין שקרה לך בזמן האחרון?
- מה הדבר שהכי משמח אותך? <

שימוש בקלפים

חיבור הילדים לעולם הדמיון והרגש דרך קלפים. פזרו קלפים על שולחן מרכזי או רצפת החדר והזמינו את התלמידים לבחור קלף המתאר את רגשותיהם בתקופה זו או הרגשתם היום בצהרון או קלף שאליו הם מתחברים בהתאם לשאלה\ לנושא עליו רוצים לשוחח.

שיתוף בעזרת ציור או סיפור

- לבקש מהתלמידים לשתף ברגשות שלהם בעזרת ציור שיציירו או סיפור שיספרו.
- אפשר לבקש מהתלמידים לצייר ציור או לכתוב סיפור המתחבר לתחושותיהם סביב נושא נבחר.
- בסיום, לשוחח עם התלמידים, להקשיב למה שהם מספרים, להתייחס לדברים שלהם "אני שמחה לראות ש..."

הארוחה כהזדמנות למידה

השהייה בצהרון כוללת ארוחת צהרים חמה המזמנת הקניית יסודות ערכיים וחינוכיים בנושא תזונה, בריאות הגוף והנפש. לתזונה תפקיד מרכזי בהתפתחות הילד ובשמירה על בריאותו.

הארוחה מזמנת חשיפה לאוכל בריא, עידוד אכילת פירות וירקות, העדפת שתיית מים על פני משקאות מתוקים, הפחתה עד כדי הימנעות ממאכלים עתירי שומן וסוכר.

אנו ממליצים על הגשה מרכזית לשולחן, תוך הקפדה על ההנחיות, מאחר שהיא מזמינה את התלמידים להיות שותפים בהתארגנות הארוחה ותורמת לעצמאותם בבחירת המזון, בהתאמת הכמות לדרישותיהם ובהתחשבות בחבריהם והופכת את האווירה לנעימה וחברותית יותר.

מגוון פעילויות סביב הארוחה

- שיר של יום – ניתן להשמיע שירים שהתלמידים אוהבים ובכל יום לבחור שיר אחד שנקשיב לו יחד.
- הסיפור השבועי – ניתן להאזין לסיפור אחת לשבוע במהלך הארוחה.
- פרגון בדקה – בכל ארוחה כדאי לעודד את התלמידים לומר מילים טובות ולפרגן לחבר בפני כולם על מעשה טוב, התנהגות חברית, עזרה וכדומה.
- במה לכל תלמיד/ה – אפשר שבכל ארוחה תלמיד ישתף על החוגים שלו, תחומי העניין שלו, ספרים שהוא אוהב וכדומה.
- חידה של יום – ניתן לחוד לתלמידים חידות בנושא הארוחה. הפותרים יזכו בנקודת אור. חידות בנושא מאכלים בעמודים הבאים.

תפקידי הצוות החינוכי

- בתחילת שנה ל יש לפנות להורים ולברר אם יש בצהרון תלמידים אלרגיים או תלמידים המגלים רגישות כלשהי למזון מסוים, כמו: גלוטן, לקטוז, אגוזים, בוטנים.
- למבוגר ישנו תפקיד חשוב ומהותי, הוא מעביר לתלמידים מסרים, ערכים ואף משמש מודל לחיקוי לשיבה ליד שולחן.
- מומלץ שצוות הצהרון יהווה דוגמה, יסייע לתלמידים ליהנות מהאכילה. חשוב ביותר לשבת עם התלמידים בזמן הארוחה.

- חשוב לבנות שפה מתאימה שתתייחס לתחושות הרעב והשובע של התלמידים.
- להקדיש זמן ומחשבה לטעימה – ילדים נרתעים מאוכל חדש. הדרך בה נציג להם את האוכל תשפיע על בחירת המזון שלהם.
- לארגן ולהתארגן ביחד לפני ארוחת הצהריים.
- להשתמש בהזדמנות הגדולה של הארוחה ללמד מיומנויות וליצור תרבות אכילה. יש לקדם פעילויות המאפשרות לילד להיות שותף פעיל בהן.
- מומלץ למנות תורנים.

ארגון הסביבה לקראת הארוחה

א. לפני הארוחה

- מומלץ לארגן את השולחנות בהתאמה לישיבה בקבוצות קטנות באופן בו כל איש צוות יצטרף לקבוצת תלמידים.
- חשוב לאפשר לתלמידים לקחת מערימת צלחות את הכמות המתאימה לכל שולחן על מנת שימנו באופן משמעותי את הכלים בהתאמה למספר הסועדים.
- התורנים אשר עורכים את השולחן יתאימו לכל סועד ספל וסכו"ם – סכין, מזלג וכף.
- כדאי להציע לתלמידים להמציא דקלומים לפני הארוחה ובכל שבוע ניתן להחליף את הדקלום לפי בחירתם.
- במסגרות הממ"ד והמחוז החרדי יש להקפיד על הברכות המקובלות לפני ואחרי הארוחה.
- ניתן להכין קובץ ברכות המרכז בתוכו את הברכות לשימוש התלמידים.
- ניתן להציע לתלמידים להכין יחד את התפריט השבועי על מצע שיבחרו (לכתוב, לאייר ולקשט).
- לשוחח על הגיוון בסוגי המזון לאורך השבוע, על מרכיבי הארוחה: עיקרית, תוספת, ירקות.
- לאפשר לתורני השבוע לבחור איך להגיש את התוספת: סלט ירקות חתוך דק או ירקות מסודרים בצלחת, סלט פירות.
- לפני כל ארוחה תורני השבוע יכולים להכריז על המנות המוגשות, להציג ולחלק את התפריטים.

ב. במהלך הארוחה:

- להקפיד על כללי היגיינה אישית: רחיצת ידיים במים וסבון לפני ואחרי הארוחה.
- לעודד כישורי חיים שהארוחה מזמנת: עריכת שולחן, הגשה עצמית ופינוי השולחן.
- לאפשר שיח בין-אישי סביב השולחן. להקשיב להם, להתעניין בנושאים המעניינים אותם.
- חשוב שהארוחה תתקיים באווירה שקטה ונעימה.

- חשוב לאפשר לתלמידים למדוג מרק, לצקת את האוכל בעצמם מתוך כלי הגשה מרכזיים שיעמדו במרכז כל שולחן.
- ללמד אותם ולעודד אותם להשתמש במדלג וסכין. כדאי לנצל את זמן הארוחה לשיחות חולין עם התלמידים.

ג. לאחר הארוחה:

- פינוי וארגון השולחנות לאחר הארוחה.
- התלמידים יהיו שותפים בפינוי הצלחות האישיות שלהם במידת הצורך מיון הכלים.
- ארגון וניקיון הסביבה-כדאי לאפשר לתלמידים להשתמש במטאטא ויעה ולסייע בניקיון.
- ניתן להציע לתלמידים לנקות את השולחנות ולנגבם.
- רצוי לארגן את התפריט ליום למחרת יחד עם התלמידים.

ד. מינוי תורנים

- ניתן להחליט יחד עם התלמידים על תדירות החלפת התורנים: מדי יום, שבוע וכו'.
- רצוי לסמן על לוח את שמות התורנים ופירוט התפקידים שלהם בתורנות.
- כדאי לבחור פריט אשר ייצג את התורן כמו למשל: כובע מיוחד שנכין עם התלמידים, סינר מתאים וכדומה.

הצעות לתפקידי תורנים:

- ביום ראשון של השבוע יכינו התורנים את התפריט לכל השבוע.
- ניתן להציע לתלמידים לצייר על הפיילסמנט (מצעית) החד פעמי – לקשט או לכתוב ברכה או מחמאה, אמירת תודה לכל תלמיד.
- ניתן להציע לתלמידים לעצב את שולחנות האוכל בהקשר לנושא בו עוסקים בצהרון או לפי הצעות חופשיות שלהם וכדומה.
- ביום התורנות התלמידים ישתתפו בהכנת הסביבה לקראת הארוחה יחד עם הצוות החינוכי: כיסא לכל סועד, בחירת כלים להגשה, הנחת פלייסמנטים (מצעית) לכל סועד.
- בסיום הארוחה כל תלמיד מפנה את הכלים שלו. התורנים יסייעו בפינוי הכלים המרכזיים ובארגון הסביבה לאחר הארוחה.

מגוון פעילויות סביב הארוחה

הצעות לפעילויות סביב שירים

ומי ששוחה מיץ, כוס ועוד כוס
יהיה חזק ויטוס בממוס.
ומי שאוכל גזר גדול וכתם,
עיניו יראו הכל בכל מקום.
ומי שלא יאכל תפוז ותפוח
יעוף כמו ניר ברוח.
ומי שלא יאכל חסה וצנון
לא יאכל גם שוקולד ושלגן
ומי שלא ישחה חלב ומיץ
לא יאכל קציצה ואפילו לא קציץ
כל היום יתלונן ויבכה:
מדוע אני חלש כזה.

*מומלץ לשוחח על חשיבות של אכילת
פירות וירקות

עזרים:

מילות השיר, תמונות של פירות וירקות המופיעים בשיר

כללים למשחק האוכל / יהודה עמיחי

מי שאוכל קציצה
ישיג בכל ריצה.
ומי שאוכל תפוז ותפוח
יהיה מהיר כמו הרוח.
ומי שאוכל לחם בחמאה
ירוצ מהר אפילו מלפאה.
ומי ששוחה חלב, ערב, בקר וצהרים
אף פעם לא ילך לרופא שנים.
חסה ועגבנייה ומלפפון
נותנים כוח שמשון.
ומי ששוחה מיץ, כוס ועוד כוס
יהיה חזק ויטוס בממוס.
ומי שאוכל גזר גדול וכתם,
עיניו יראו הכל בכל מקום.
ומי ששוחה חלב, ערב, בקר וצהרים
אף פעם לא ילך לרופא שנים.
חסה ועגבנייה ומלפפון
נותנים כוח שמשון.

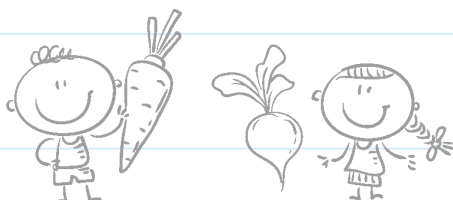
כְּשִׁישׁ לִי יוֹם הַלֵּדָת פֶּעַם בְּשָׁנָה
כָּל הַמִּשְׁפָּחָה מְתַאֲסֶפֶת בַּגָּנָה
וְלִכְבוֹד כָּלָם, בְּאִפֹּן מִיָּחֵד
מְכַל הִירְקוֹת, אֲנִי מְכִין סֶלֶט

סֶלֶט מֵהַגָּזֵר שֶׁל דּוֹד אֱלִיעֶזֶר
וְגַם מֵהַחֶסֶה שֶׁל דּוֹדָה הַדָּסָה
וְגַם מֵהַפִּלֶּל שֶׁל דּוֹד יַחִיאֵל
וּמֵהַצָּנוֹן שֶׁל דּוֹד אֲרֹנוֹ

*מומלץ למיין את הפירות והירקות לפי צבעים

עזרים:

דפים לבנים A4, כלי כתיבה, טושים וצבעים.

משפחה מיוחדת במינה / דתיה בן דור

יֵשׁ לִי מִשְׁפָּחָה מִיָּחֵדָת בְּמִינָה,
שֶׁכָּל הַיּוֹם אוֹכֵלֶת יִרְקוֹת מִן הַגָּנָה
אֲבָל לְכָל אֶחָד יֵשׁ יֶרֶק מִיָּחֵד,
שֶׁהוּא אוֹהֵב לְזַלֵּל בְּאִפֹּן מִיָּחֵד.

דּוֹד אֱלִיעֶזֶר אוֹהֵב רַק גָּזֵר,
דּוֹדָה הַדָּסָה אוֹהֶבֶת חֶסֶה,
דּוֹד יַחִיאֵל אוֹהֵב רַק פִּלֶּל,
וְדּוֹד אֲרֹנוֹ אוֹהֵב רַק צָנוֹן
וְרוֹנִית הַדּוֹדִיט - צָנוּנִית.

לְכָבוֹד הַמִּשְׁפָּחָה הַמִּיָּחֵדָת בְּמִינָה,
אֶת כָּל הִירְקוֹת אֲנִי זֹרְעֵתִי בַּגָּנָה
וְלִמִּי שֶׁבָּא אוֹתָנוּ לִבְקֹר,
אֲנִי נוֹתֵן אֶת מָה שֶׁטֹּעִים לוֹ בְּיוֹמָהּ.

לְדּוֹד אֱלִיעֶזֶר - סֶלֶט שֶׁל גָּזֵר,
לְדּוֹדָה הַדָּסָה - סֶלֶט שֶׁל חֶסֶה,
לְדּוֹד יַחִיאֵל - סֶלֶט שֶׁל פִּלֶּל,
וְלְדּוֹד אֲרֹנוֹ - סֶלֶט שֶׁל צָנוֹן
וְלְרוֹנִית הַדּוֹדִיט - צָנוּנִית.

חידות ומשחקים בנושא מאכלים

עודשים	אפונה
מי אני?	מי אני?
ניתן למצוא אותי בארבעה צבעים (כתום, ירוק, שחור וחום)	הצורה שלי עגולה אבל תמיד מגיעה בחבורה.
אוכלים אותי בעודי זרע	הזרעים שלי עגולים וירוקים וגדלים בתוך תרמיל
מבשלים אותי	ניתן לאכול אותי בתבשיל, משומרת וחיה.
אני תורם לתחושת שובע	
בורגול	תירס
מי אני?	מי אני?
אני עשוי מגרגרי חיטה מבושלת שיובשה ונגרסה	הצמח עליו אני גדל מגיע לגובה של כשתיים וחצי מטר
לחתיכות קטנות	אוכלים אותי בכל מיני צורות: פופקורן, קורנפלקס, בקלחים ובתפוזות
מכינים אותי סלט ידוע בשם "טבולה"	צבעי צהוב
אני משפר את תפקוד מערכת העיכול	שעועית
	מי אני?
	צורתי מורכבת מקו עקום סגור
	שייכת למשפחת הקטניות
	אני מופיעה בחמישה צבעים – ירוקה, צהובה, לבנה, שחורה ואדומה.
גזר גמדי	
מי אני?	
אני שורש	
צבעי כתום	
אני גם גדול וגם ננסי	
אפשר לאכול אותי חי, מאודה, מבושל, מטוגן, אפוי וצלוי.	
ניתן לשתות את המיץ שלי	

משחקי חריזה

מצאו חרזים למילים

חרוזים לדוגמה:

- מלפפון - עפיפון
- עגבנייה - אניה
- תפוז - ארז
- פלפל - ערפל
- גזר - אליעזר
- סלק - דלק
- גמבה - במבה
- תפוח - נפוח
- בונה - רעונה
- אגס - ננס
- צנון - ארנון
- תמר - איתמר
- רימון - פזמון
- אפרסמון - אסימון
- אבטיח - שטיח

נכון/לא נכון

התלמידים צריכים לענות ולהסביר את תשובתם

- אכילת ירקות ופירות בכל יום עוזרת לי לגדול (נכון)
- אכילה מכל אבות המזון לא חשובה לגוף (לא נכון)
- חשוב לטעום מאכלים חדשים (נכון)
- כדאי לאכול רק ירקות וירוקים (לא נכון)
- חשוב לאכול ירקות ופירות מכל הצבעים (נכון)
- צבעים של סוכריות בריאים כמו צבעים בירקות ופירות (לא נכון)
- פירות טובים יותר מממתקים (נכון)
- מספיק לאכול פירות וירקות ב - 3 צבעים ביום (לא נכון)

נושאים לשיח בנושא מאכלים

זמן הארוחה הרבה יותר מרק תזונה: זמן הארוחה ממלא גם צרכים פיזיים, התפתחותיים, רגשיים חברתיים ותרבותיים. לכן, הוא מספק לנו הזדמנויות לפיתוח כישורים ומיומנויות רבות וזו ההזדמנות להוביל שיח בלתי אמצעי בנושאים מגוונים סביב הארוחה.

דוגמות לנושאים לשיחה במהלך הארוחה:

- מאכל אהוב
- לבקש מהתלמיד לספר מה התפקיד שלו בבית סביב התארגנות לאכילה
- לאיזו משפחה (פחמימות, חלבונים, ירקות או פירות) שייך כל אחד מהמאכלים שבארוחה?
- אילו צבעים יש במאכלים שבארוחה?
- מי מוכן לספר איזה פרי/ ירק הוא אוהב לאכול? מה צבעו? מי מכיר פירות או ירקות נוספים בצבע זה?
- מדוע פירות וירקות בריאים לגוף? מה הם מכילים?
- אילו טעמים אתם מכירים?
- דוגמות למאכלים בטעם חמוץ או מתוק או מלוח
- האם הכנתם מאכל כלשהו עם אחד מבני המשפחה?

מגוון פעילויות לסיום השנה

סוף השנה בצהרון מזמן עבורנו ועבור התלמידים התבוננות על השנה שחלפה על החוויות והרגעים הטובים שיצרנו יחד במסגרת. ימי הסיום בצהרון עוסקים בסיכום התוכנית הלימודית ובתהליכי פרידה.

פעילות עם המילה פרידה

לכתוב את המילה פרידה על בריסטול ולהזמין בכל פרק זמן קצר קבוצת תלמידים לצייר או לכתוב מילה או משפט שהיו רוצים לשתף. כגון: נהייתי להכין יצירות עם החברים בצהרון.

פעילות יצירה עם שבלונה של כף יד או כף רגל

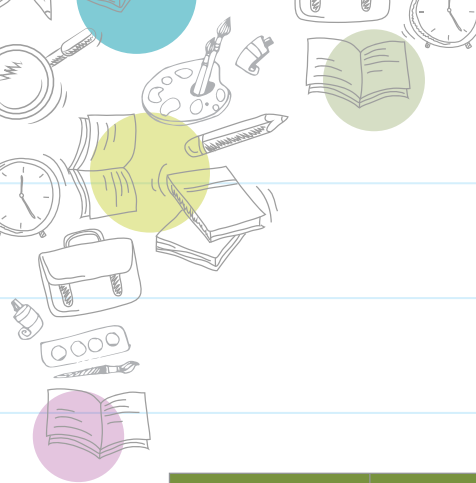
כל תלמיד/ה ישרטטו את כף היד או הרגל שלהם, יגזרו ויציירו עליה או יכתבו עליה מה מילה טובה על חברה/ה מהצהרון ואיחול לחופשה או לשנה הבאה.

פעילות של היגדים להשלמה

הכינו כרטיסיות עם היגדים ופזרו אותם על הרצפה. כל תלמיד בתורו ירים כרטיסיה, יקרא בקול את ההיגד וישלים אותו.

היגדים:

- < אני שמח שהשנה הסתיימה כי...
- < אני עצוב שהשנה הסתיימה כי...
- < בסיום השנה הכי קשה לי ...
- < מה שהכי ריגש אותי השנה...
- < הייתי רוצה שבשנה הבאה...
- < היה לי טוב השנה כש...
- < שימח אותי במהלך השנה...
- < החוויה הטובה שזכורה לי היא...
- < מה שהקל עלי או עזר לי השנה היה...
- < היה חסר לי השנה...
- < הפעילות המעניינת ביותר שעשינו יחד השנה...
- < אתגעגע ל.....

תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
			כ"ד אלול / 1.9	כ"ה אלול / 2.9	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום	
כ"ח אלול / 5.9	כ"ט אלול / 6.9	א' תשרי / 7.9	ב' תשרי / 8.9	ג' תשרי / 9.9		
			ראש השנה			פתיחה התכנסות
						הארוחה כהדמנות חינוכית
						פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום	
כמה מילים בשבילי:						

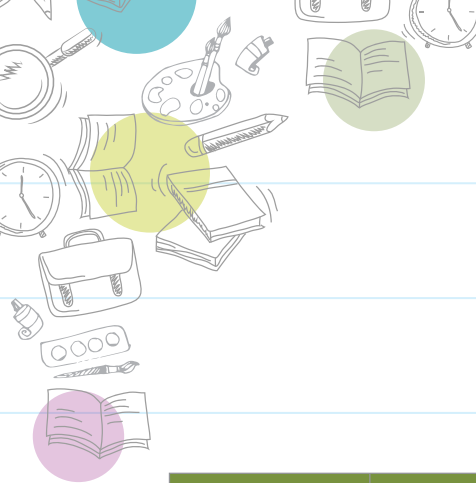

תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
ו' תשרי / 12.9	ז' תשרי / 13.9	ח' תשרי / 14.9	ט' תשרי / 15.9	י' תשרי / 16.9	פתיחה התכנסות
			ערב יום כיפור	יום כיפור	הארוחה כהדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
י"ג תשרי / 19.9	י"ד תשרי / 20.9	ט"ו תשרי / 21.9	ט"ז תשרי / 22.9	י"ז תשרי / 23.9	פתיחה התכנסות
			סוכות		הארוחה כהדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
כ' תשרי / 26.9	כא' תשרי / 27.9	כב' תשרי / 28.9	כג' תשרי / 29.9	כד' תשרי / 30.9	פתיחה התכנסות
סוכות					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
כ' תשרי / 3.10	כח' תשרי / 4.10	כט' תשרי / 5.10	ל' תשרי / 6.10	א' חשוון / 7.10	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

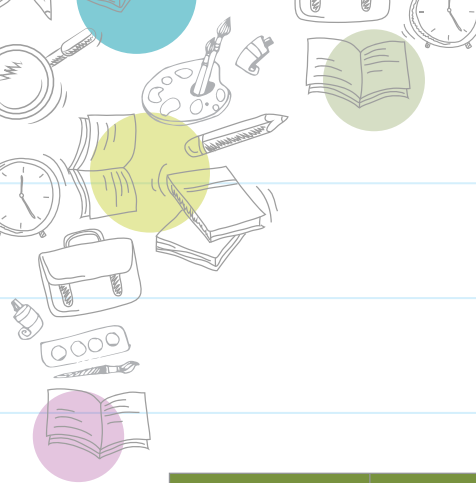

תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
ד' חשון / 10.10	ה' חשון / 11.10	ו' חשון / 12.10	ז' חשון / 13.10	ח' חשון / 14.10	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
יא' חשון / 17.10	יב' חשון / 18.10	יג' חשון / 19.10	יד' חשון / 20.10	טו' חשון / 21.10	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
יח' חשון / 24.10	יט' חשון / 25.10	כ' חשון / 26.10	כא' חשון / 27.10	כב' חשון / 28.10	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
כה' חשון / 31.10	כו' חשון / 1.11	כז' חשון / 2.11	כח' חשון / 3.11	כט' חשון / 4.11	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

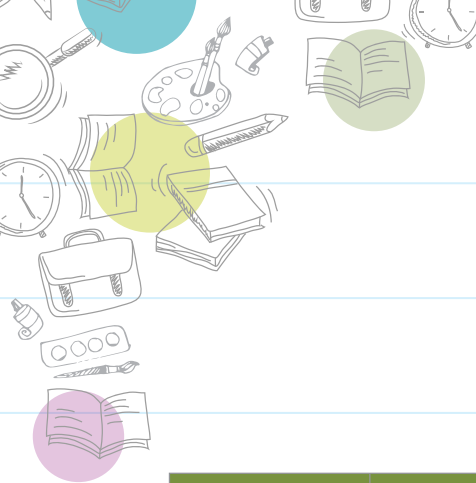

תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
ג' כסלו / 7.11	ד' כסלו / 8.11	ה' כסלו / 9.11	ו' כסלו / 10.11	ז' כסלו / 11.11	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

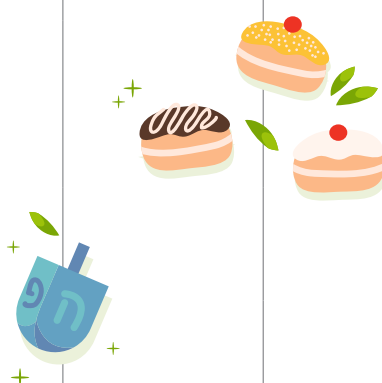
יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
י' כסלו / 14.11	יא' כסלו / 15.11	יב' כסלו / 16.11	יג' כסלו / 17.11	יד' כסלו / 18.11	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
י"ז כסלו / 21.11	י"ח כסלו / 22.11	י"ט כסלו / 23.11	כ' כסלו / 24.11	כ"א כסלו / 25.11	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
כ"ד כסלו / 28.11	כ"ה כסלו / 29.11	כ"ו כסלו / 30.11	כ"ז כסלו / 1.12	כ"ח כסלו / 2.12	
			חנוכה		
					
					כמה מילים בשבילי:

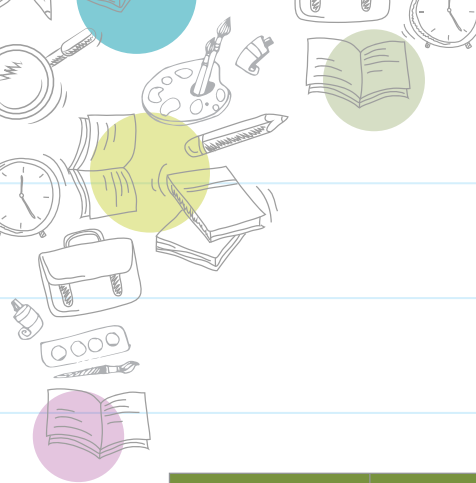

תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
א' טבת / 5.12	ב' טבת / 6.12	ג' טבת / 7.12	ד' טבת / 8.12	ה' טבת / 9.12	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
					כמה מילים בשבילי:

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
ח' טבת / 12.12	ט' טבת / 13.12	י' טבת / 14.12	יא' טבת / 15.12	יב' טבת / 16.12	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
					כמה מילים בשבילי:

תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
ט"ו טבת / 19.12	ט"ז טבת / 20.12	י"ז טבת / 21.12	י"ח טבת / 22.12	י"ט טבת / 23.12	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
כ"ב טבת / 26.12	כ"ג טבת / 27.12	כ"ד טבת / 28.12	כ"ה טבת / 29.12	כ"ו טבת / 30.12	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

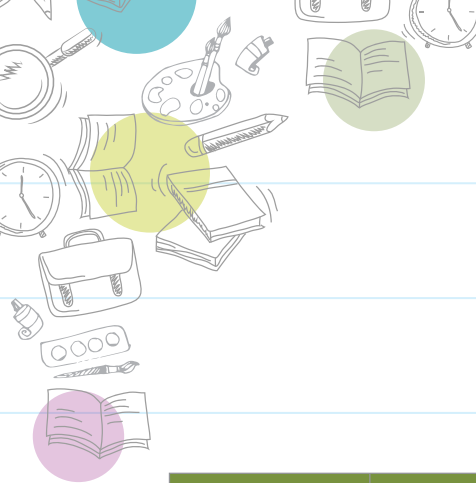

תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
כט' טבת / 2.1	א' שבט / 3.1	ב' שבט / 4.1	ג' שבט / 5.1	ד' שבט / 6.1	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
ד' שבט / 9.1	ה' שבט / 10.1	ו' שבט / 11.1	ז' שבט / 12.1	ח' שבט / 13.1	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
יד' שבט / 16.1	טו' שבט / 17.1	טז' שבט / 18.1	יז' שבט / 19.1	יח' שבט / 20.1	פתיחה התכנסות
	ט"ו בשבט 				הארוחה כהדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
כא' שבט / 23.1	כב' שבט / 24.1	כג' שבט / 25.1	כד' שבט / 26.1	כה' שבט / 27.1	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

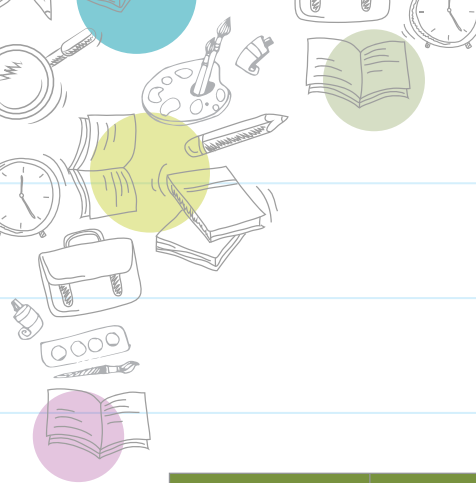
תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
כח' שבט / 30.1	כט' שבט / 31.1	ל' שבט / 1.2	א' אדר א' / 2.2	ב' אדר א' / 3.2	פתיחה התכנסות
		יום המשפחה			הארוחה כהדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
ה' אדר א' / 6.2	ו' אדר א' / 7.2	ז' אדר א' / 8.2	ח' אדר א' / 9.2	ט' אדר א' / 10.2	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
יב' אדר א' / 13.2	יג' אדר א' / 14.2	יד' אדר א' / 15.2	טו' אדר א' / 16.2	טז' אדר א' / 17.2	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
יט' אדר א' / 20.2	כ' אדר א' / 21.2	כא' אדר א' / 22.2	כב' אדר א' / 23.2	כג' אדר א' / 24.2	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

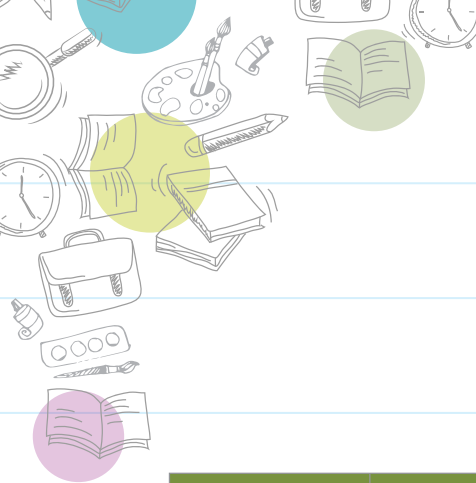

תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
כז' אדר א' / 27.2	כח' אדר א' / 28.2	כט' אדר א' / 1.3	ל' אדר א' / 3.3		פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
ג' אדר ב' / 6.3	ד' אדר ב' / 7.3	ה' אדר ב' / 8.3	ו' אדר ב' / 9.3	ז' אדר ב' / 10.3	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
י' אדר ב' / 13.3	יא' אדר ב' / 14.3	יב' אדר ב' / 15.3	יג' אדר ב' / 16.3	יד' אדר ב' / 17.3	פתיחה התכנסות
			תענית אסתר	פורים	הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
יד' אדר ב' / 20.3	יח' אדר ב' / 21.3	יט' אדר ב' / 22.3	כ' אדר ב' / 23.3	כא' אדר ב' / 24.3	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

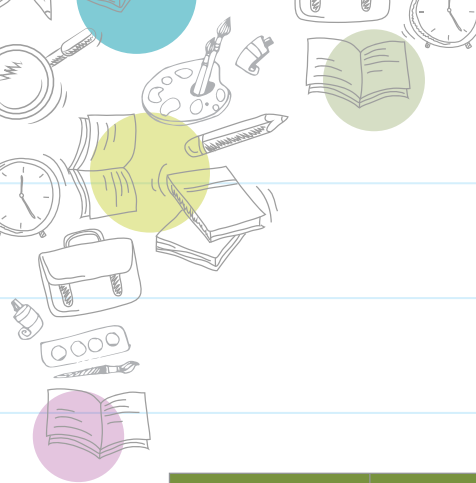

תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
נד' אדר ב' / 27.3	כה' אדר ב' / 28.3	כו' אדר ב' / 29.3	כז' אדר ב' / 30.3	כח' אדר ב' / 31.3	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
ב' ניסן / 3.4	ג' ניסן / 4.4	ד' ניסן / 5.4	ה' ניסן / 6.4	ו' ניסן / 7.4	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
ט' ניסן / 10.4	י' ניסן / 11.4	יא' ניסן / 12.4	יב' ניסן / 13.4	יג' ניסן / 14.4	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

*17-22.4 חול המועד פסח

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
כג' ניסן / 24.4	כד' ניסן / 25.4	כה' ניסן / 26.4	כו' ניסן / 27.4	כז' ניסן / 28.4	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

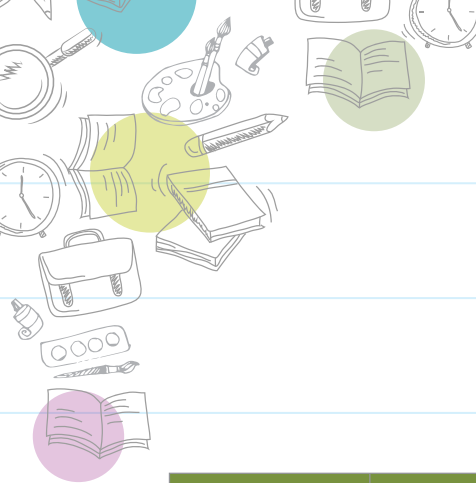
תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
ל' ניסן / 1.5	א' אייר / 2.5	א' אייר / 3.5	ב' אייר / 4.5	ג' אייר / 5.5	פתיחה התכנסות
				יום העצמאות	הארוחה כהדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
ד' אייר / 8.5	ח' אייר / 9.5	ט' אייר / 10.5	י' אייר / 11.5	יא' אייר / 12.5	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
יד' אייר / 15.5	טו' אייר / 16.5	טז' אייר / 17.5	יז' אייר / 18.5	יח' אייר / 19.5	פתיחה התכנסות
				ל"ג בעומר	
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
					כמה מילים בשבילי:

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
כא' אייר / 22.5	כב' אייר / 23.5	כג' אייר / 24.5	כד' אייר / 25.5	כה' אייר / 26.5	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
					כמה מילים בשבילי:

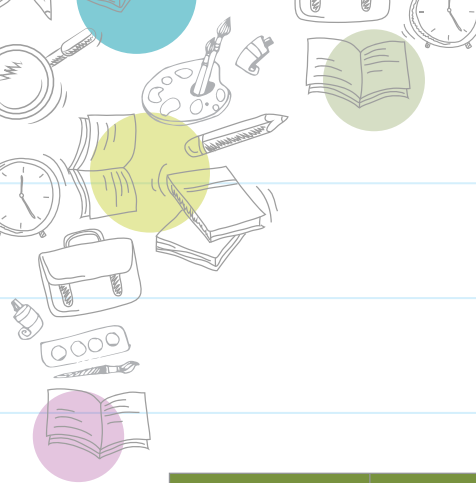
תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
כח' אייר / 29.5	כט' אייר / 30.5	א' סיון / 31.5	ב' סיון / 1.6	ג' סיון / 2.6	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
ו' סיון / 5.6	ז' סיון / 6.6	ח' סיון / 7.6	ט' סיון / 8.6	י' סיון / 9.6	פתיחה התכנסות
שבועות					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
יג' סיון / 12.6	יד' סיון / 13.6	טו' סיון / 14.6	טז' סיון / 15.6	יז' סיון / 16.6	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
כ' סיון / 19.6	כא' סיון / 20.6	כב' סיון / 21.6	כג' סיון / 22.6	כד' סיון / 23.6	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהזדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

תכנון שבועי

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	רכיבי סדר היום
כד' סיון / 26.6	כח' סיון / 27.6	כט' סיון / 28.6	ל' סיון / 29.6	א' תמוז / 30.6	פתיחה התכנסות
					הארוחה כהדמנות חינוכית
					פעילות העשרה חינוכית
					סיכום היום
כמה מילים בשבילי:					

חלק ג' - כלים ודגשים ארגוניים

מובילים במסגרות - כלי להתבוננות

המובילים אחראים על התנהלות התוכנית בהיבט הארגוני, חינוכי ורגשי

לפניכם כלי להתבוננות. הכלי מאפשר לקיים התבוננות אישית או צוותית. באמצעות ההתבוננות ניתן לזמן בחינה של ציר הפעולה בו המוביל/ה רוצה להשתפר. מטרת הכלי היא לעודד למידה אישית, שיפור תהליכי ביצוע ושיח עמיתים הממוקד במטרות ההתבוננות.

פעולות המצופות מהמובילים	באופן קבוע	בדרך כלל	לעיתים	כלל לא	משימות שעלי למלא כדי לקדם את הנושא
היבט פדגוגי - מתווים ותוכניות					
לימוד על-פי תוכנית חינוכית הכוללת פעילויות בהתאם לגיל הילדים					
הפעלה על-פי מתווה סדר היום של משרד החינוך					
הפעלת תכניות העשרה, הפגה וחוויה בהתאם להתפתחות של הילדים וצורכיהם					
יצירת קשר עם צוות הבוקר לשם חפיפה					
היבט ארגוני- סדירות					
בדיקת נוכחות של התלמידים - מדי יום עם תחילת הפעילות בעזרת יומן נוכחות					
שחרור תלמידים מהמסגרת אך ורק לידי האחראי על התלמידים, כפי שרשום בטופס הבאת/החזרת תלמידים על-ידי ההורה					
במידה ואין שמירה, עריכת סריקה של המבנה בתחילת פעילות ובסופה					
בדיקה של מספר מנות המזון שהגיעו בהתאמה למספר המשתתפים					
מתן מענה לילדים אלרגיים					
קיום ניהול ההנחיות הקשורות להיגיינה אישית					
שיתוף התלמידים בהגשת מזון כחלק מקידום כישורי חיים					

פעולות המצופות מהמובילים	באופן קבוע	בדרך כלל	לעיתים	כלל לא	משימות שעלי למלא כדי לקדם את הנושא
היבט רגשי - אקלים חינוכי מיטבי					
קידום תחושת המוגנות של התלמידים במסגרת - למשל: הילדים מרגישים שלצידם מבוגר שמקשיב להם, שמבין אותם, שמנסה לסייע להם					
קידום תחושת השייכות של התלמידים במסגרת על-ידי יצירת קשר אישי עם התלמיד עצמו ובינו לבין הקבוצה					
ערנות למצבים רגשיים של התלמידים- במידת הצורך מערב את המוביל/ה, האם, ההורים והגורמים הרלוונטיים					
משתף את התלמידים בהגשת מזון כחלק מקידום כישורי חיים בחלק מהארוחה					
התפתחות מקצועית					
השתתפות בפיתוח המקצועי שנקבע על-ידי משרד החינוך בהתאם לנדרש					

קשר עם צוות הבוקר - דגשים להידוק הקשר

למעבר רציף והרמוני בין הבוקר לצוהריים מומלץ לקיים חפיפה קצרה בין צוות הבוקר לצוות הצוהריים.

מומלץ להגיע לצהרון מס' דקות לפני פתיחת הפעילות בכדי לקבל מידע מצוות הבוקר על ילדי הצהרון בנושאים הבאים:

- < ילדים שלא הגיעו לבית הספר בבוקר.
- < ילדי צהרון שיעזבו בסוף יום הלימודים ולא ישארו לצהרון.
- < אירועים חריגים.
- < נושאים משמעותיים בהם עסקו במהלך היום.
- < רצף חינוכי מהבוקר לצוהריים שימוש בתקנון בית הספר - קיימת חשיבות רבה להכרות שלכם עם התקנון הבית ספרי-כללים ומושגים מוכרים לתלמידי ביה"ס. שימוש באותה שפה גם בצהרון יסייע לכם ולתלמידים בהבניית שפה אחידה.
- < הונכם מוזמנים לבקש מהרכז/ת הבית ספרי/ת או ממחנכת הכיתה את התקנון והדגשים המתקיימים בשעות הבוקר.

קשר עם הורים - עצות לתקשורת מקדמת

חלק מרכזי ומשמעותי בעבודתנו כצוותים חינוכיים הוא היכולת ליצור קשר משמעותי עם הורי ילדי הצהרון על מנת לבנות מערכת אמון וביטחון של ההורים במסגרת החינוכית.

תקשורת מיטבית עם הורים מבוססת על מספר עקרונות חשובים:

- < שיח חינוכי מקצועי
- < שיתוף במידע על הנעשה בצהרון- ברמה האישית והקבוצתית
- < שיח הממוקד בילד
- < שיתוף והתייעצות עם צוות הבוקר במקרים מורכבים בשיח מול ההורים

חלק ד' - נהלים והנחיות

הכשרה וליווי לצוותי החינוך בצהרון

איכות עבודת הצוותים החינוכיים בצהרונים הנה תוצר של פיתוח מקצועי איכותי ומותאם הבא לידי ביטוי בתהליכי למידה, ליווי והכשרה. השתתפות במפגשים אלו משפיעה באופן ישיר על איכות העשייה החינוכית במסגרות. משרד החינוך רואה חשיבות רבה בהכשרת הצוותים החינוכיים הפועלים בצהרונים ניצינים ומקיים הכשרה לצוותים אלו.

כלל הצוותים החינוכיים בתכנית 'ניצינים' מתקצבים להכשרה בהיקף של 25 שעות.

האחריות על מיפוי מערך הצוותים החינוכיים ובניית הפרופיל היישובי, תכנון, ניהול ומעקב ההכשרות הוא באחריות הרשות. ביצוע ההכשרות מתבצע על ידי המנחה הפדגוגי מטעם משרד החינוך בשיתוף מנהל ניצינים ברשות. במסגרת תכנית ניצינים עומדת לרשותכם המובילים במסגרות תוכנית הכשרה ולווי:

< **הנחייה קבוצתית** - מפגשים סדורים לאורך השנה בהובלת המנחה הפדגוגי. במהלך ההכשרה תרכשו ידע פדגוגי וניהולי בתחומים השונים.

< **הנחייה פרטנית** - ליווי אישי של המנחה הפדגוגי את צוות הצהרון בדגש על ליווי ממוקד בצרכי הצוות והמסגרת. (ראה פירוט בהמשך)

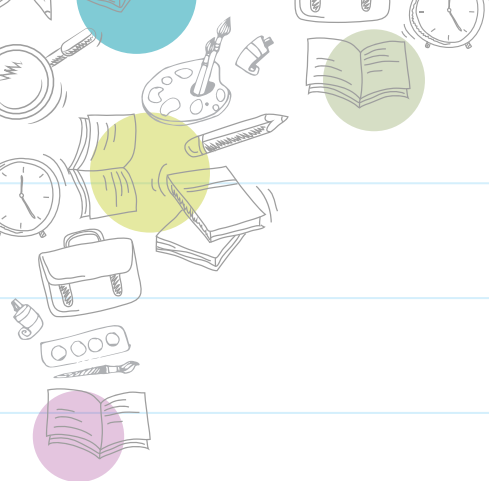
ההכשרות אינן מוכרות לגמול.

על כלל המשתתפים בהכשרה להשתתף באופן סדיר במפגשי ההכשרה.

מובהר כי השתתפות בפועל בהכשרה תחשב לעובדים בתכנית כשעת עבודה לכל דבר ותזכה בתשלום בהתאם. מספר שעות ההכשרה בתשלום לעובד לא יעלה על 25 שעות.

חלוקת שעות ההכשרה

1. סה"כ 25 שעות הכשרה תחולקנה באופן הבא:
9 שעות בהובלת מנהל ניצינים ברשות
3 שעות באחריות ובהובלת מנהל ניצינים ברשות/הרכז הרשותי (לפתיחה וסיום שנה)
4 שעות - עזרה ראשונה - רענון
2 שעות בטחון ובטיחות באחריות הקב"ט
16 שעות תוכן פדגוגי בהנחיית המנחה הפדגוגי
2. קבוצת הכשרה תמנה כ- 25 משתתפים. גידול במספר המשתתפים באישור מנהלת התכנית במחוז.
3. במסגרות בהן קיים כח אדם נוסף (מעבר לנדרש בקול קורא - שני אנשי צוות בגן ואיש צוות אחד בביה"ס) יש לוודא השתתפותו בהכשרה.

מסגרת ההכשרה

- מפגשי הכשרה רציפים אחת לחודש
- שעת הכשרה היא בת 60 דקות כולל הפסקה (לא תפחת מ-45 דקות)
- מינימום 18 משתתפים ולא יותר מ-25 משתתפים. מעל 25 יש לקבל אישור מהמחוז ולצרף את האישור לתיק מנהל ניצנים ברשות.

נושאים עיקריים אשר ילמדו בהכשרות צוותי החינוך של הצהרונים:

בהתאמה לשלבי הגיל: גן/ בית ספר ובהתאמה לוותק בתוכנית: שנה א או ב

- סדר יום
- פיתוח אקלים מיטבי בטוח ומוגן
- התמודדות עם התנהגויות מאתגרות של ילדים
- תקשורת עם הורים
- הארוחה כהזדמנות חינוכית וחינוך לתזונה נכונה
- טיפול תרבות ארגונית
- החצר כמרחב למידה
- משחק, למידה והתפתחות

לתשומת ליבכם,

בכל מפגש הכשרה יוקדש זמן להכרות עם התוכנית החינוכית החודשית.

חוזר מנכ"ל

לפניכם ראשי הפרקים מחוזר מנכ"ל ניצנים.
החוזר מכיל נהלים והנחיות להפעלת התוכנית.
החוזר נמצא בפורטל מוסדות חינוך

הוראת קבע מס' 0236 - החלפה

תאריך פרסום: ה' בכסלו תש"פ, 03 בדצמבר 2019

הוראה תקפה מתאריך: 26.9.2019

תמצית ההוראה

הוראה זו עוסקת במהותה של תוכנית "ניצנים" שבמסגרתה מופעלות מסגרות לימודיות נוספות בשעות אחר הצהריים לגני הילדים הציבוריים ולבתי הספר המתוקצבים על ידי משרד החינוך בחינוך הרשמי, בחינוך המוכר שאינו רשמי ובחינוך המיוחד. במסגרת התוכנית המשרד מסבסד גם מסגרות חינוכיות נוספות בשעות הבוקר לגני הילדים הציבוריים ולבתי הספר המתוקצבים על ידי משרד החינוך זאת במטרה לתת מענה חינוכי איכותי לצורכיהם השונים של הילדים וכן כדי להקל על ההורים ולעודד את השתלבותם בעבודה.

1. כללי

2. מטרות תוכניות 'ניצנים', אוכלוסיות היעד ומסגרת הפעילות

2.1. מטרות התוכניות

2.2. אוכלוסיית היעד

3. הצוותים המובילים במסגרות

3.1. בגני הילדים

3.2. בבתי הספר

3.3. בחינוך המיוחד, בגנים ובבתי הספר

4. סדר היום בתוכנית ניצנים – תכנים ופעילויות

4.1. כללי

4.2. מתווה סדר היום

4.3. רכיבי סדר היום

5. כוח האדם בתוכנית – תפקידים ותחומי אחריות	7. ביטחון, חירום ובטיחות
5.1. כללי	8. מתן שירותי עזרה ראשונה
5.2. מנהל תוכנית ניצנים ברשות	9. היערכות מערכתית ליצירת אקלים חינוכי בטוח ולמניעת אלימות והתנהגויות לא מתאימות
5.3. מרכז התוכנית בבית הספר	9.1. התמודדות עם התנהגויות מאתגרות של ילדים בגני הילדים ובבתי הספר
5.4. מרכז ניצנים במחוז	9.2. הוצאת ילד מהצהרון עקב אי-התאמה
5.5. המנחה הפדגוגי	10. הזנה ומהלך הארוחה
5.6. בני נוער ב'ניצנים'	10.1. היגיינה
6. נהלים להפעלת התוכנית בחינוך הרגיל ובחינוך המיוחד בגני הילדים ובבתי הספר	10.2. חלוקת המזון במהלך השנה ובימי החופשה
6.1. כללי	10.3. רגישות למזון
6.2. בעלי התפקידים ודרכי העבודה במסגרות בגני הילדים	11. נספח הכשרות
6.3. דיווח להורים על פעילות או על אירוע חריג	נספח א'3
6.4. התכנסות, נוכחות ושחרור הילדים בגן ובבית הספר	
6.5. סיום יום במסגרת ניצנים ובימי החופשה	
6.6. נהלים הקשורים לחצר	
6.7. הפסקות בבתי הספר	

הנחיות לרכש פדגוגי בתוכנית 'ניצנים' – בתי ספר תשפ"ב

התקציב השנתי לרכש פדגוגי הינו 1300 ₪ לשנה.

התקציב מיועד לפעילות העשרה חינוכית של הצהרון בלבד

התקציב מאפשר לרכוש ציוד ומגוון חומרים בהתאם לפעילות שנקבעה.

ניתן להשתמש בו גם עבור יוזמות שמתנהלות במסגרת התוכנית לאורך השנה.

ההחלטה על חלוקת התקציב לרכש הפדגוגי תתקבל בוועדת ההיגוי הרשותית ותתועד בפרוטוקול הוועדה.

דגשים לרכש הפדגוגי:

- רכישת משחקים ייחודיים שאינם נמצאים בכיתה ואשר שמים דגש על היבטים חברתיים ותנועתיים.
- מומלץ לרכוש חומרי יצירה המאפשרים ומעודדים יצירה חופשית, ללא דפי עבודה, שבלונות ותבניות מוכנות שאינם מעודדים יצירתיות.
- ספרי ילדים המותאמים לגיל ולמגזר. כדאי להתייעץ עם מחנכת הכיתה או להכנס לאתר **מצעד הספרים בבתי הספר**.

הנחיות לעזרה ראשונה

החייאה בסיסית בילדים ותינוקות

בטיחות - ודא כי לא נשקפת סכנה לך ולמטופל

1. **הזעק עזרה -**
אם הילד לא מגיב, לא נושם או נושם בצורה לא תקינה
הזעק עזרה - חייג 101 למגן דוד אדום
ופעל בהתאם להנחיות מוקד מד"א

2. **בקש להביא מכשיר דפיברילטור****
הדלק את הדפיברילטור ופעל בהתאם להנחיותיו
עד להגעת המכשיר, התחל מיד בביצוע עיסויי חזה

3. **בצע 30 עיסויי חזה -**
לחץ חזק במרכז בית החזה כלפי מטה,
לעומק של 1/3 מעומק בית החזה לפחות
ומהר בקצב של בין 100 ל-120 בדקה
בתינוק (עד גיל שנה)
בצע עיסויי חזה באמצעות 2 אצבעות או 2 אגודלים
בילדים (מעל גיל שנה ועד הופעת סימני התבגרות)
בצע עיסויי חזה באמצעות יד אחת או שתיים
בהתאם לגודל המטופל

4. **פתח נתיב אוויר -**
סלק הפרשות (אם קיימות) הטה את ראשו
של המטופל לאחור והרם את הסנטר

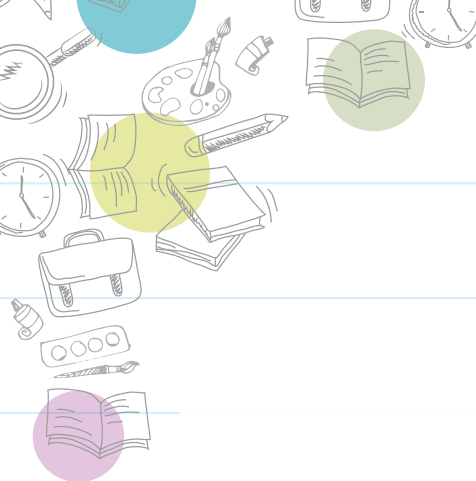

5. **הנשם 2 הנשמות -**
לאחר מכן המשך בביצוע 30 עיסויי חזה
ו-2 הנשמות עד להגעת צוות מד"א

* נפח הנשמה - עד לעליית בית החזה
* בצע הנשמה רק אם עברת קורס החיאה, אם לא עברת קורס בצע
עיסויי חזה בלבד ללא הנשמות
* מומלץ להנשים באמצעות מסיכת כיס

** דפיברילטור הינו מכשיר החיאה מציל חיים הנותן שוקים חשמליים

חנק מגוף זר

גוף זר החודר לקנה הנשימה עלול לחסום את נתיב האוויר ולמנוע את מעבר האוויר לריאות. אחוז מקרי החנק הגבוה ביותר הוא בילדים ובקשישים.

הטיפול מתחיל במניעה!

מזון: כאשר מגישים מזון לילדים, חשוב לחתוך את המזון בצורה קפדנית ומתאימה ליכולת האכילה שלהם.

לדוגמא: נקניקיות יש לחתוך לרצועות לאורך, ענבים, זיתים ועגבניות שרי נחצה לשניים ועוד. אין לתת לילדים מתחת לגיל חמש פיצוחים וסוכריות קטנות ו/או קשות.

משחקים וצעצועים: חשוב לבחור משחקים שאין בהם חלקים קטנים שהילד עלול להכניס לפה כמו גולות, חלקי לגו קטנים, כדורים קטנים וכדומה.

בבית: היו עירניים ומודעים לסכנות. הרחיקו מהילדים כל חפץ שעלול לסכן אותם כמו: מטבעות, מכסים של עטים או טושים, כדורים קטנים, גולות, חלקי לגו קטנים וכדומה.

כיצד נזהה נפגע שמשתנק (נחנק)?

- ◀ בד"כ הנפגע אוחז בגרונו או מנסה לשדר מצוקה
- ◀ הנפגע מנסה להשתעל או מתקשה בדיבור
- ◀ סימני כיחלון (צבע העור מכחיל בשפתיים ובקצות האצבעות)

כיצד לטפל בנפגע בהכרה?

אם הנפגע משתעל או משמיע קול, המשך לעודד אותו לשיעול.
אם לא, פעל מייד:

- ◀ אם הגוף הזר נראה לעין, הוצא אותו בעדינות מחלל הפה
- ◀ בילדים מעל גיל שנה ובמבוגרים בצע לחיצות ברום הבטן
- ◀ בתינוקות עד גיל שנה בצע טפיחות בין השכמות ולחיצות במרכז בית החזה עד שהגוף הזר ייצא
- ◀ חייג מיד 101 והזעק צוות מד"א
- ◀ המשך בביצוע לחיצות ברום הבטן / טפיחות בין השכמות ולחיצות חזה עד להגעת צוות מד"א

נפגע מחוסר הכרה?

- ◀ חייג מיד 101 והזעק צוות מד"א
- ◀ השכב את הנפגע על הרצפה או על מצע קשיח גבוה והתחל לבצע פעולות החייאה! **כמפורט בעמ' 1**
- ◀ אם הגוף הזר נפלט והנפגע חוזר לנשום, המשך להשגיח עליו עד להגעת צוות מד"א

טלפונים לשעת חירום

מגן דוד אדום - 101

משטרה - 100

מכבי אש - 102

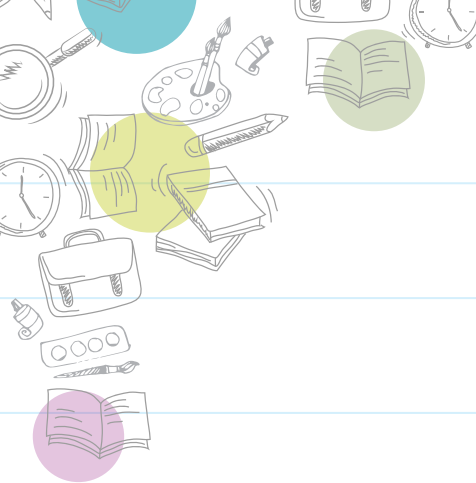
מוקד חברת חשמל - 103

פיקוד העורף - 104

מוקד עירוני - 106

בעלי תפקידים בתוכנית:

מנהל/ת ניצנים ברשות	שם: _____	מס' טלפון: _____
מרכז/ת התוכנית בבית הספר	שם: _____	מס' טלפון: _____
אנשי צוות ניצנים בבית הספר	שם: _____	מס' טלפון: _____
	שם: _____	מס' טלפון: _____
מנהל/ת בית הספר	שם: _____	מס' טלפון: _____
מחנכ/ת הכיתה	שם: _____	מס' טלפון: _____
יועצת בית הספר	שם: _____	מס' טלפון: _____

פרטי המשתתפים

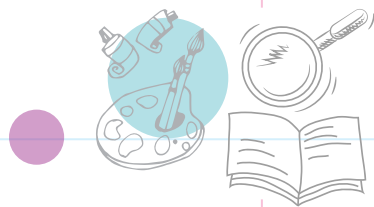
שנת הלימודים _____

כיתה _____

שם המוביל/ה _____ מס' נייד _____

שם הרכז/ת בבית"ס _____ מס' נייד _____

שם התלמיד/ה	ת.ז	שם האם	נייד אם	שם האב	נייד אב	רגישות למזון
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						

שם התלמיד/ה	ת.ז	שם האם	נייד אם	שם האב	נייד אב	רגישות למזון
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						
32						